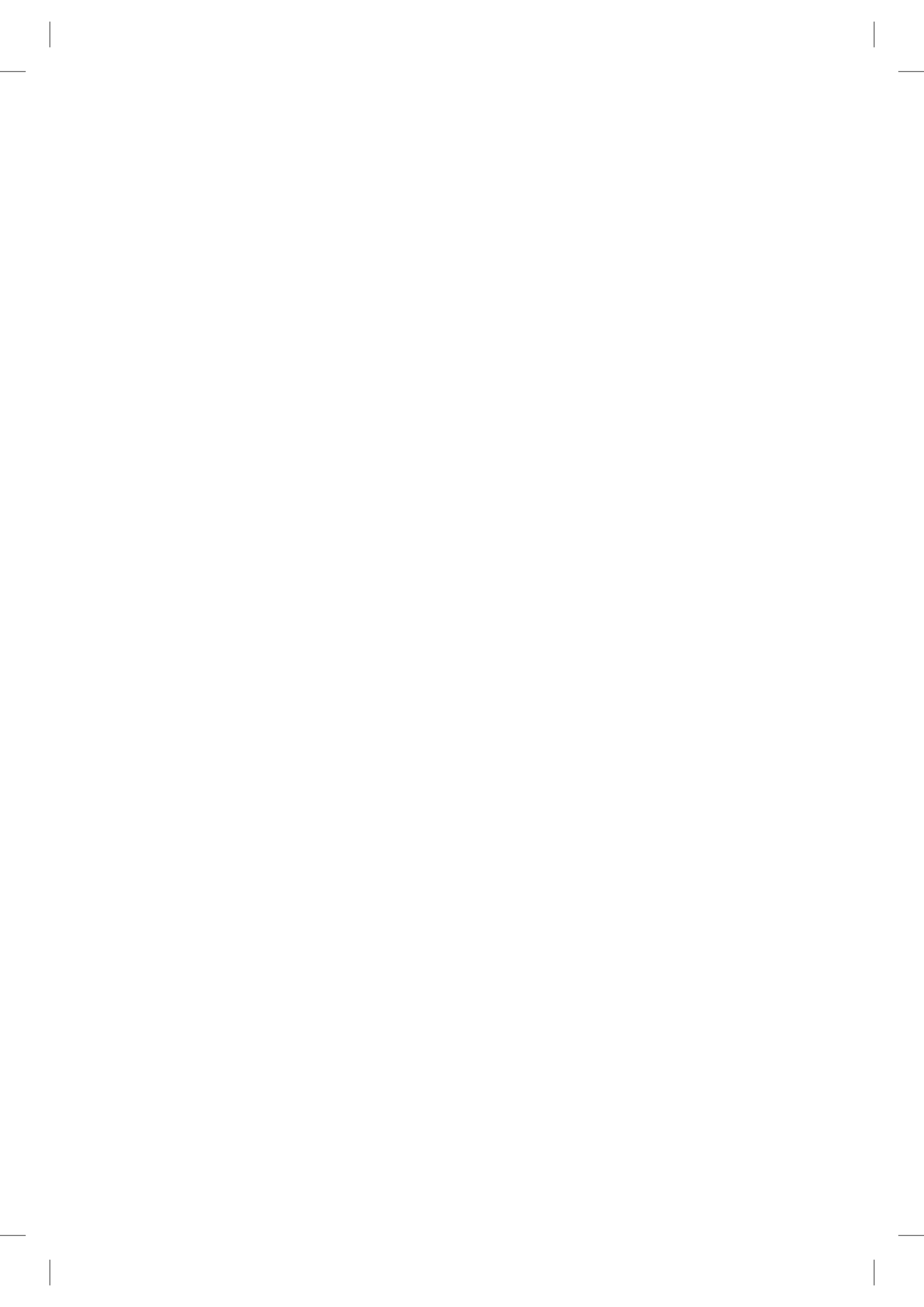


**NADZÓR MINISTRA  
SPRAWIEDLIWOŚCI  
NAD SĄDAMI  
POWSZECHNYMI**



AGNIESZKA GAJDA

**NADZÓR MINISTRA  
SPRAWIEDLIWOŚCI  
NAD SĄDAMI  
POWSZECHNYMI**

**STUDIUM  
PRAWNOKONSTYTUCYJNE**

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU  
GDAŃSKIEGO

GDAŃSK 2026

Recenzent  
Prof. dr hab. Mirosław Granat

Redaktor  
Katarzyna Kruś, Wioletta Kowalska / Violet Design

Projekt okładki i stron tytułowych  
Kaja Mucha-Król

Skład i łamanie  
Wioletta Kowalska / Violet Design

Publikacja dofinansowana ze środków Prorektora Uniwersytetu Gdańskiego  
ds. Badań Naukowych w ramach Programu Humanistyki Gdańskiej  
oraz Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański  
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-803-0

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego  
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot  
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206  
e-mail: [wydawnictwo@ug.edu.pl](mailto:wydawnictwo@ug.edu.pl)  
[wydawnictwo.ug.edu.pl](http://wydawnictwo.ug.edu.pl)

Księgarnia internetowa: <https://wydawnictwo.ug.edu.pl/ksiegarnia-online/>

Druk i oprawa  
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego  
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot  
tel. +48 58 523 14 49

## Spis treści

Wykaz skrótów .....	9
Od Autorki .....	13
Wstęp .....	15
<b>Rozdział I</b>	
<b>Zarys kształtowania się władzy sądowniczej w Polsce .....</b>	<b>27</b>
1. Wymiar sprawiedliwości w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r. ....	27
1.1. Konstytucyjny „wymiar sprawiedliwości” .....	27
1.2. Konstytucyjne zasady funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości .....	33
1.3. Prawo o ustroju sądów powszechnych (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 r.) .....	37
2. Sądownictwo w Ustawie Konstytucyjnej z dnia 23 kwietnia 1935 r. ....	44
3. Wymiar sprawiedliwości na gruncie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 22 lipca 1952 r. ....	47
3.1. Konstytucyjne podstawy wymiaru sprawiedliwości .....	47
3.2. Problemy ustrojowe wymiaru sprawiedliwości .....	53
4. Ustrój sądownictwa w okresie przełomu ustrojowego (1989–1997) .....	65
4.1. Zmiany w ustroju sądownictwa .....	65
4.2. Utworzenie Krajowej Rady Sądownictwa .....	71
5. Władza sądownicza w Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. ....	74
5.1. Miejsce władzy sądowniczej w konstrukcji zasady podziału i równowagi władz .....	74
5.2. Niezależność sądów i niezawisłość sędziów .....	86
5.3. KRS jako strażnik niezależności sądów i niezawisłości sędziów .....	90
6. Podsumowanie .....	99
<b>Rozdział II</b>	
<b>Pojmowanie nadzoru nad sądami powszechnymi .....</b>	<b>107</b>
1. Kwestie teoretyczne rozumienia nadzoru .....	107
1.1. Kontekst pojęcia nadzór w Konstytucji RP .....	107
1.2. Nadzór judykacyjny .....	112
2. Nadzór nad działalnością administracyjną sądów powszechnych .....	120

2.1.	Pojęcie działalności administracyjnej sądów powszechnych .....	120
2.2.	Wewnętrzny nadzór administracyjny .....	127
2.3.	Zewnętrzny nadzór administracyjny .....	129
3.	Problemy ustrojowe sprawowania nadzoru nad sądami powszechnymi .....	132
3.1.	Polityczny charakter urzędu Ministra Sprawiedliwości .....	132
3.2.	Łączenie stanowisk Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego .....	141
3.3.	Fasadowość odpowiedzialności Ministra Sprawiedliwości .....	153
4.	Podsumowanie .....	163

### **Rozdział III**

#### **Minister Sprawiedliwości jako nadzorujący organizację sądów**

<b>powszechnych .....</b>	<b>173</b>	
1.	Kompetencje Ministra Sprawiedliwości odnoszące się do sędziów .....	173
1.1.	Powoływanie, stosunek służbowy, stan spoczynku .....	173
1.2.	Przeniesienie na inne miejsce służbowe .....	177
1.3.	Delegowanie sędziów .....	179
1.4.	Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów .....	182
2.	Kompetencje Ministra Sprawiedliwości związane z organizacją sądów powszechnych .....	185
2.1.	Tworzenie i znoszenie sądów, ustalenie siedzib sądów i obszarów właściwości .....	185
2.2.	Tworzenie i znoszenie wydziałów oraz wydziałów i ośrodków zamiejscowych .....	187
2.3.	Przydzielanie sądom nowych stanowisk sędziowskich .....	187
3.	Kompetencje Ministra Sprawiedliwości w zakresie kreowania składu organów sądów powszechnych .....	188
3.1.	Prezes sądu .....	188
3.2.	Dyrektor sądu .....	193
3.3.	Kolegium sądu .....	195
4.	Nadzór nad Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury .....	197
5.	Podsumowanie .....	201

### **Rozdział IV**

#### **Minister Sprawiedliwości jako nadzorujący działalność zarządczą**

<b>i finansowanie sądów .....</b>	<b>211</b>	
1.	Kontrola zarządcza sprawowana przez Ministra Sprawiedliwości w sądach powszechnych .....	211
1.1.	Zasady kontroli .....	211
1.2.	Standardy kontroli .....	216
1.3.	Zadania Ministra Sprawiedliwości w ramach kontroli .....	218
1.3.1.	Komunikat Ministra Sprawiedliwości .....	218
1.3.2.	Planowanie działalności .....	220
1.3.3.	System zarządzania ryzykiem .....	222
1.3.4.	Monitorowanie i ocena .....	223

2. Minister Sprawiedliwości a finansowanie działalności sądów powszechnych .....	229
2.1. Zasada ograniczonej autonomii budżetowej .....	229
2.2. Udział Ministra Sprawiedliwości w kształtowaniu budżetu dla sądów .....	231
2.3. Prowadzenie gospodarki finansowej .....	236
2.4. Działalność inwestycyjna sądu .....	237
3. Podsumowanie .....	239
 <b>Rozdział V</b>	
<b>Czy i jaka reforma nadzoru nad sądami?</b> .....	245
1. Kluczowe problemy sądownictwa związane z nadzorem ministerialnym po 2015 r. ....	245
1.1. Zmiany w zakresie KRS .....	245
1.2. Zmiany w zakresie nadzoru Ministra Sprawiedliwości .....	259
2. Działania zmierzające do przywrócenia porządku konstytucyjnego .....	273
3. Pojęcie praworządności i spory wokół niego .....	287
4. Koncepcja modelu nadzoru mieszanego .....	297
5. Podsumowanie .....	309
 <b>Zakończenie</b> .....	313
 <b>Bibliografia</b> .....	339
Literatura .....	339
Akty normatywne .....	361
Druki sejmowe .....	367
Orzecznictwo .....	368
Inne .....	372
Netografia .....	375